

„מספריים! סכין!“ צעקו הח"כים „לשבת בשקט!“ קרא ראש-הממשלה

18.14 — פצצה רבועה!

חבר הכנסת יצחק רפאל התמתח מלוא קומתו הגבוהה, התקין את הכיספה שעל ראשו והמשיך בדבריו: „אם האוישים הגדולים ביותר יכולים לעתים לנקוט בדרך תעושים זו, לעולם לא ישלים עמה עם הקם לתחיה, מלא מרץ חיים ורצון חיים...“

לפתע הבחין הנואם בחפץ המתעופף לעברו מהיציץ. הרעיון הראשון שעלה במוחו היה: פצצה! אילו היה רפאל פעם חייל קרבי, היה יודע כי הדבר הנכון לעשותו במקרים כאלה הוא להשתטח על הריצפה. אולם רפאל לא היה חייל קרבי. הוא החליט להימלט. הוא הספיק עוד לצעוק: „פצצה, רבועה!“ לפני שמהר להימלט לעבר הדלת.

בדלת נתקל בכתב מעריב שלום רוזנפלד, שעמד שם במקרה. צעק לעברו: „פצצה! פצצה באמצע נאמיו!“ חבר הכנסת רפאל היה נראה מגוהר מאוד אילו היה מסיל משהו לימון במקום רימון. אולם החפץ שנזרק מהיציץ לא היה לימון.

רחל מלחי (29) רשמה את נאומי של יצחק רפאל. היא ישבה מתחת לשולחן הנשיאות. ליד הכניסה לאולם, מקום בו יושבות קצרות הכנסת הנוהגות להתחלף מדי עשר דקות. היא נכנסה לתפקידה חמש דקות קודם לכן. כשראתה את חבר הכנסת רפאל נמלט מדוכן הנואמים וצוץ, קמה ממקומה כדי לצאת. ואז באה ההתפוצצות. רחל נפלה מהדף האוויר על כסאה; הכסא התהפך. בורגצ הבזיקה במוחה המחשבה: „אם נפלה פצצה אחת, עלולה ליפול עוד אחת.“ היא נצמדה אל הרצפה, וכיסתה את ראשה בידיה.

בשניה שחלפה עד שהרימה את ראשה, חלפה במוחה רק תמונה אחת. היא ראתה מול עיניה חילים בריטים צוחקים בפה מלא. היתה זו אסוסיאציה למסרה שאירע לפני עשר שנים. רחל עבדה אז בבנין הסוכנות בירושלים, כאשר החדירו לשם הערבים פצצה במכונית השגרירות האמריקאית. אחרי ההתפוצצות היא קפצה מהקומה השניה, נחבלה קל. החיילים האנגלים צחקו למראה שמלתה שהתרוממה בשעת הקפיצה. עתה היא ראתה אותם צוחקים שוב.

רחל מלחי הרימה את ראשה לראות אם לא קרה לה דבר. היא דאגה במיוחד, כי היא נמצאת בחודש הששי להריונה. אך מלבד חבלות קלות ביד וברגל, לא אירע לה דבר.

★ ★ ★

משון יוניצ'מן לא ראה שום דבר נופל, גם לא שמע שום נקישה. אולם הוא הבחין בהגבה פתאומית ליד שולחן הממשלה. משהו קרה. הוא לא ידע מה.

לפתע הבחין בעשן. „פצצת עשן!“ עלתה המחשבה בראשו. אולי גרמה לכך האסוסיאציה למהימנות תנועת-החרות ביום הדיון בשילומים, כשחדר עשן הפצצות מבחון לאולם הכנסת. יוניצ'מן לא היה נוכח באותה ישיבה. אולם הוא היה באולם התיאטרון הורשאי, בשנת 1932, כאשר זרקה מרים פוצ'אמבסקה פצצת עשן וחול על דודי בן-גוריון.

עתה לא הרגיש בשום סכנה. בשניות החטופות דהרו המחשבות במוחו. הן לבשו צורה של תמונות. שריפה בקילינוי, פאניקה בקהל, גיבור אחד שר את ההמנון הלאומי ומחזיר את הסדר. צריכים להתנהג יפה, לתת דוגמה, חשב.

באותו רגע ממש התפוצץ הרימון, כשלושה מטר לפניו. יוניצ'מן נשאר יושב בכסאו, חיכה שמשהו יכאב לו. שום דבר לא כאב. הוא ידע שלא נפגע. הוא לא ראה עריין מי נפגע. אולם האינסטינקט הראשון דחף אותו לעבר מקום ההתפוצצות. הוא קם ממקומו, רץ לעבר שולחן הממשלה. אחריו קם שכנו, שמואל מיקוניס, ורץ אחריו.

הנפצע הראשון בו נחל היה שפירא, שישב בכסא הראשון ליד השולחן. הדם כיסה את פניו. יוניצ'מן נעצר לידו. מן העבר השני של השולחן בא בריצה יגאל אלון, ניגש למשה כרמל, שישב על הכסא השני. באותו רגע נשמע קולו של דוד בן-גוריון: „שקט! לשבת!“ יוניצ'מן הוציא מטפחת מכיסו. „יש לי שבר ביד, אני מאבד דם!“ שמע את קולו של כרמל. „סכין! תעז! מספריים!“ קרא יגאל אלון.

„איפה העזרה הראשונה?“ נשמעו הקריאות מכל הצדדים. יוניצ'מן הבין כי חמרי העזרה-הראשונה הם עתה העיקר. הוא נסח את שולחן הממשלה,

שם ניסה אלון באותו רגע להסיר את מעי-לו של כרמל, עבר על פני המזכירה ההרה, שנזרקה מן ההדף על הארץ, ורץ לעבר המדרגות.

באותו רגע צעק משהו: „לפנות את היציץ!“ כהרף עין עברה בו המחשבה שזו טעות, שאולי יש למתקש שותפים. „לא לסנות!“ צעק, תוך כדי ריצה, בעלותו ב־מדרגות הרגיש כי משהו רץ אחריו. אחד מעובדי הכנסת. הוא לא זכר באיזה מקום ראה את ארגו העזרה הראשונה. השניים חיפשו. באחת ממגירות הפקידות מצאו מס־פריים. כעבור כמה שניות מצאו גם את הארגו. הוא היה סגור. המפתח לא נמצא לידו.

יוניצ'מן רץ למטה עם הארגו והמספריים. במכה אדירה אחת שבר העוכר את הארגו. אולם לא היו בו חומרי עזרה-ראשונה; רק כמה בקבוקים שנשברו מעוצמת המכה, ו־שלא היה בהם צורך.

★ ★ ★

בן-ציון הראל ראה שמהו נופל, גם שמע נקישה. הוא נשמע כאבן נופלת. הוא שמע צעקה: „פצצה!“ (כנראה קריאתו של יצחק רפאל). הוא ראה גם את האש. לידו התכוופו זלמן סוזאייב. „מדוע?“ עוד עברה המחשבה במוחו.

במקומו, בשורה השלישית, כמעט במרכז חציהגורין העגולה של ספסלי הח"כים, חזה הראל במתרחש כצופה ביציץ. הוא הבחין רצים לעבר המקלט, בחשבם שזו הפצצה ערבית לרגל יום השנה למיבצע-סיני או למעשה בתנועה אינסטינקטיבית זו באה לידי גילוי מבלי שהם עצמם ירגישו בכך. המקלט היה סגור ונעול. באולם השתררה אנדרלמוסיה שקטה. לא פאניקה, אלא התרוצצות של אנשים שהרגישו שעליה משהו, אך לא ידעו מה. הראל ראה את שפירא נופל אחורה בכסאו, כמתעלף. הוא קם מב לעברו. הוא לא שם אפילו לב שגם אחרים נפגעו.

היתה זאת טביעת-עין של רופא מנוסה, הקובע את האבחנה הראשונה, לפעמים באופן תת-היג מראה פני הנפגע. הראל, 65, יליד רוסיה שעבד בברן, בפראג ובברלין, והנחשב על כן בע כיוצא גרמניה, הוא רופא חזק בארץ. הוא גם הרופא בהא הידועה בכנסת — האיש שכן אליו כשמדובר בענייני רפואה. שני הרופאים האחרים אינם יכולים להתחרות עמו — ד"ר יו עסק מעולם ברפואה, וד"ר סנה רופא עצבים, וזה את המקצוע מזמן. אף שבשנים האחרונות הראל את עיקר זמנו לכנסת ולהנהלת בית-החולים אסותא, נשאר מעורה במקצוע.

במגירת ספסלו החזיק הראל אמפולה ומורק, למקרה של התעלפות או תקלות בלב. בא להשתמש במקרה של פציעה. לא היו לו חומרים של עזרה ראשונה. הוא ידע שאי-שם בכ חומרים כאלה. כי הוא דרש זאת כמה פעמים, אחרי שנתגלה בימי מהומות השילומים של חירונו היו חומרים כאלה בבית.

בהגיעו לשפירא הבחין כמעט מיד בפצע הגדול השותת-דם בראשו. הוא שם את שתי אצבעו על הפצע. עצר את הדם. בהשקיפו סביבו נחל מבטו כבבה אידלסון. הוא לא ידע כי היא ברגלה. הנסיון לימד אותו כי אשה טובה במקרים אלה מגבר. על כן קרא לה, הראה לה את האצבעות על הפצע, כדי למנוע דימום מוגזם, עד שתמצא תחבושת מתאימה לשם כך.

שפירא היה בהכרה. „אולי יש לי פצע בבטן?“ „לא, לא!“ אמר השר.

הראל פתח את חולצת השר, החל מחפש, אך לא פגיעה. „מצב לא רציני!“ פסק, גם כדי להרגיע את מפני שחשב זאת באמת. פעימת הדופק היתה קצת מז נפצע השר במוח, היה הדופק אטי מן הרגל. לכן כי הרסים לא עבר את עצם הגולגולת, וכי אין מקום

★ ★ ★

חבר בן-גוריון! זוהי גולדה מאיר! הסביר אחד לשורה להירש דרובנדייבו, פסל עולה-חדש כ ישב בשורה הראשונה ביציץ הכנסת. מה שמשיך א לבו של הירש לא היה נאומי של יצחק רפאל. ה בשולחן הממשלה ובשרים, עקב אחרי תנועותיהם כ על מעקה היציץ.

בעוד מבטו נעוץ בשולחן הממשלה, הבחין הירש ו זה את קו ראייתו. באופן אינסטינקטיבי היפנה את רא הוא ראה צעיר נמוך-קומה, לבוש בחולצה בהירה ומ רץ לעבר דלת היציאה, ממנה מוליכות מדרגות-עץ לו לתת דין וחשבון לעצמו מה הוא עושה, רץ הירש ו והלם על פניו. עם המהלומה הראשונה נשמעה ה הצעיר התעוהח מכאבים. משהדוקף, כבר עמדו סבי אנשים: הירש, פלטיאל גולד מנתניה ויוסף עפרו ביאליק, שישבו ביציץ והבחינו במתרחש. הם אן המטירו עליו מהלומות כדי להפסיק את נסיונות שלו. הם לא ידעו מה התרחש למטה באולם.

הרביעי שהצטרף לחבורה היה משה גרינפלד, הביג על משק בית הכנסת. הוא תפס את דואק בשערו למשוך אותו לעבר המסדרון. כמעט כל היושבים ב ספו סביב פקעת הנאבקים. „ערבי! ערבי! הרגו או אשה היסטורית. מכל הכיחנים התנופפו ידיים ורגל של דואק. „אני לא ערבי! אני יהודי! עשיתי חשב סוכנות...“ יבב דואק. הסדרנים מסביבו ניסו לפ קהל. „קומוניסטים! למה אתם שומרים עליו, הר צעקו כלפיהם האנשים.

קציין המשטרה רוזנבאום, שהיה נוכח בבנין הכ אורחית, השתלט על המהומה. הוא נטל את דואק ב אחת מהן בתרגיל גידור, והובילו לחדר צדדי במסדר

שרת החוץ מוצאת מבית-החולים על כסא-גלגלים, כשרגלה בנגט. ביום השבעת הנשיא עמדה גולדה לברוח מבית-החולים, אך רופאה עצר בה.

פולה בוכה פולה בן-גוריון, בחברת בתה נאולה ו בעלה, לפני שער בית-החולים זיו, בליז התנתקשות. ראש ממשלה נשאר למיפול בבית-החולים לפי דרישתה.